

UYSAL BEN

WALT MOREY

Amerikan Kütüphaneler Birlięi
Dikkate Deęer Kitap Ödülü Sahibi

1. Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul, 2014
Yeni Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul, 2025

UYSAL BEN

WALT MOREY

Özgün Adı: GENTLE BEN

ISBN: 978-975-999-726-7

© Walt Morey, 1965

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Beyaz Balina Yayınları'na aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay

Editör: Nurten Hatırnaz

Düzeltili: Aslıhan Kuzucan

Son okuma: Aslı Onat

İngilizceden çeviren: Esra Erdoğan Güneş

Kapak Tasarımı: İlknur Muştı

Sayfa tasarımı: Ayşe Çalışkan - Nurel Naycı

Baskı ve Cilt: Deniz Matbaa

Matbaa Sertifika No: 77699

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi

Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 K: 4

Arnavutköy / İstanbul

Tel: 0212 544 41 41 Faks: 0212 544 66 70

Yayınevi Sertifika No: 49238 info@beyazbalina.com.tr

UYSAL BEN

WALT MOREY

Çeviren: Esra Erdoğan Güneş

Y A Z A R I N N O T U

Bu hikâyenin geçtiği yer, halen ABD'nin bir eyaleti olan Alaska'dır. Hikâye, Alaska'nın ABD'nin son büyük sınır bölgesi olduğu, henüz bir eyalet haline gelmediği zamanlarda geçmektedir. Burası, aşırı zıtlıkların vatanıdır. Vadilerde çiçekler ve çilekler yetişirken devasa buzullar, bu vadileri tehdit edercesine üzerlerine eğilir. Alaska ormanların, çalılıkların ve engebeli sıradağların vatanıdır. Buna rağmen çorak tundralar, bir yükselti ya da uçurum olmaksızın kilometrelerce uzanır. Sıcak yaz günlerinin, yüz elli kilometre boyunca hâkim olan durgunluğun, acı çığlıklar atarmışçasına esen boraların ve kemiklere işleyen soğuğun vatanıdır burası. İnsanların köpeklerle ve kanolarla dolaştığı, fakat aynı zamanda maden arayanların en uzak ormanlık alanlara en modern uçaklarla gittiği bölgedir.

Burada yaşayan insanların çoğu, yeni bir ülkeye ilk yerleşenler gibi dayanıklı ve güçlü kişilerdir. Orca Şehri, tamamen hayal ürünüdür. Fakat tasviri, kıyı boyunca sıralanmış bir düzine balıkçı köyüne uymaktadır. Alaska, eyalet olmadan önce burada neredeyse yasal bir iş olarak görülen balık korsanlığı çok yaygındı. Bu nedenle konserve fabrikasında çalışanlarla korsanlar arasında sayısız çatışma oldu ve bunların çoğu ölümle sonuçlandı. Kanunlar o kadar gevşekti ki yaşlılar sık sık şöyle söylerlerdi: "Kuzeyde gerçekten istersen yaptığın her şeyden kurtulabilirsin."

WALT MOREY

1. Bölüm

Mark Andersen, her gün kendisine “Bu gece durmayacağım,” diyordu. Barakanın yanından geçip içeriye göz bile atmayacaktı. Fakat her öğleden sonra saat iki civarlarında bunu düşünmeye başlıyordu ve kendini orada buluveriyordu. Bir elinde okul kitapları, diğerinde de kâğıt torbayla girişin geniş ve karanlık ağzına doğru bakıyordu. Babası bunu öğrenirse neler olacağını biliyordu. Her şeyden çok da babasının öfkesinden korkuyordu. Fakat barakaya girme isteği çok güçlüydü. Öyle ki korkusunu aklının bir köşesine itiyordu. Ama korku, orada içini kemirip durmaya devam ediyordu.

Gözlerini kısarak patikanın birkaç yüz metre aşağısındaki eve baktı. Annesi, bahçede ya da onun bulunduğu yöne bakan mutfak penceresinde değildi. Birkaç

haftadır okuldan geldiğinde onu kapıda karşılamıyordu. Mark, içten içe bir sorun olduğunu hissediyordu. Bir an endişelendi. Ardından başını, barakanın içini kaplayan karanlığa doğru çevirdi ve diğer her şeyi unuttu.

“Sadece bir kez daha,” dedi kendi kendine. “Bu son olacak.”

Küf kokan, soğuk loşluğa adım atmasıyla gözlerinin kararması bir oldu. Bekleyip etrafı dinleyerek kılını bile kıpırdatmadan durdu. Ardından yumuşak adımları, samanın kuru hışırtısını ve bir zincirin şingirtisini duydu. Ağır bir beden, ona sürtündü; az kalsın Mark’ı yere devirecekti. Hemen ardından, tutmakta olduğu kâğıt torba, neredeyse parçalanarak elinden alındı.

Serbest kalan eli kalın bir kürke, büyük bir kafaya ve lale şeklindeki bir çift kısa kulağa dokundu. Gözleri loşluğa alıştığında önündeki ayının devasa bedenini ayırt edebildi. Her iki kolunu da ayının kocaman boynuna dolayıp, “Bugün az kalsın gelmiyordum. Seni gördüğüme çok sevindim, Ben,” diye mırıldandı. Ben, torbaya ulaşmaya çalışarak koca başını çevirdi. Mark, “Tamam, ama bir dakika bekle,” dedi.

Ben, boynundaki zincirle binanın ortasındaki kolona bağlanmıştı. Zincir çok kısa olduğu için ayı, kapıya

ya da güneş ışığına ulaşamıyordu. Beş yıllık hayatının büyük bir bölümü bu şekilde, binanın karanlığında geçmişti.

Mark kolona gidip zinciri çözdü ve o oradayken Ben'in biraz güneş görebilmesi için zinciri kapının yakınındaki başka bir kolona bağladı. Mark, oradan çıkmadan önce zinciri hep eski yerine, ortadaki kolona bağlardı. Böylece Fog Benson, oraya birinin girmiş olduğunu asla tahmin edemezdi.

Mark, Fog Benson'dan hoşlanmıyordu. Benson, her zaman pis görünürdü. Zamanının çoğunu barlarda bağıra çağıra konuşarak, böbürlenerek ve kavga çıkararak geçiriyordu. Mark'ın babası, Benson'ın balık korsanlığı yaptığından emin olduğunu söylemişti. Mark, onun Ben'e acımasız davrandığını biliyordu. Adam ayıyı her zaman zincirli tutuyordu. Onu günlerce beslemediği bile oluyordu. Sonra da hayvanın yemesi için yere bayat ekmek atıyordu.

Mark, Benson'ın onu barakada yakalayacağını düşünmüyordu. Gırgır teknesi olan diğer herkes gibi, Fog da yaklaşan somon sezonu için teknesini hazırlamakla meşguldü.

Ben, zincirin ucuna kadar sessizce yürüdü ve açık kapının girişinde durdu. Ilık bir gündü, gökyüzüyle toprak yeni bir kemer tokası gibi parlıyordu. Ben, parlak

güneş ışığında küçük gözlerini kırıştırdı. Hassas burnun delikleri temiz bahar havasını istekle içine çekerken, koca başını iki yana salladı. O, henüz yetişkin bir bozayı değildi. Fakat devasa gövdesini doyuracak kadar beslenemediğinden bir deri bir kemikti. Yine de açık karamel rengindeki kürkünün altında hafifçe sallanan kocaman kaslarıyla heybetli bir hayvandı.

Mark, bol güneş alan kapı ağzına oturup kâğıt torbayı açmaya başladı. “Sandviçlerimden birini sana ayırdım. Çocuklardan birkaçı kendi sandviçlerini bitiremeyince onları da getirdim.”

Ben, büyük siyah burnunu torbanın içine sokmaya çalıştı fakat Mark onu eliyle iteledi. Ben’in ön bacaklarının arkasına vurup, “Aşağı! Otur, Ben,” dedi. Yanını işaret ederek eliyle hafifçe yere vurdu. Ben gerinip kocaman ön pençelerini açtı. Mark, bunu Ben’e nasıl öğrettiğini ya da kendisinin öğretip öğretmediğini bilmiyordu. Fakat bunu ne zaman yapsa Ben, yere yayılıyordu.

Mark, sandviçleri iri parçalara bölüp avcuna koydu. Ben parçaları o kadar ustaca alıyordu ki Mark, ayının dilini hissetmiyordu bile. Ayı, sandviçi hapır hupur yedi. Hepsini bitirdikten sonra, Mark’ın elini itekleyerek daha fazlasını aradı. Mark, ona boş torbayı uzatınca homurdanıp geriye kalan aromayı koklayarak torbayı parçaladı.

Artık geriye bir şey kalmadığından emin olduğunda başını ön ayaklarının üzerine koydu ve parlak bahar güneşine bakarak öylece uzandı.

Mark, birden *keşke Jamie de burada olup Ben'i görebilseydi*, diye düşündü. Jamie, ondan iki yaş büyük, çok daha iri ve güçlüydü. Yapacaklarını ve gidecekleri yerleri ona öğretene, hep Jamie olmuştu. Onu hâlâ özlüyordu. Her zaman da özleyeceğini düşündü. Ben'e, "Jamie de seni se-verdi," diyerek hayvanın çenesinin altını okşadı.

Ben, gözlerini kapatıp boynunu uzattı ve tamamen kendinden geçmiş bir halde domuz gibi homurdanmaya başladı. Mark, bir kolunu Ben'in boynuna atarak ona yaslandı. Parmakları Ben'in kulaklarının dibini tembel tembel kaşıyordu. Ben, Mark önce bir kulağını, ardından da diğerini kaşıyabilsin diye başını çevirdi.

"Bahse varım şu uzun yeşil otlardan, köklerden ve pis kokan lahanalardan yiyebileceğin yerlerde olmak istiyorsundur," dedi Mark. "Bahar geldi ve aylar midelerini yaza hazırlamak için bu tür yiyeceklere ihtiyaç duyuyorlar. Sanırım sen bunların hiçbirini yemedin." Ben'in bunları yemediğini tabii ki biliyordu. Fog Benson, onu daha altı aylık bir yavruyken yakalamıştı. Ben'in annesini öldürmüş ve küçük ayıyı kasabada sergilemek için yanında getirmişti. Ben, kaybettiği annesi için saatlerce ağlamıştı. Bu

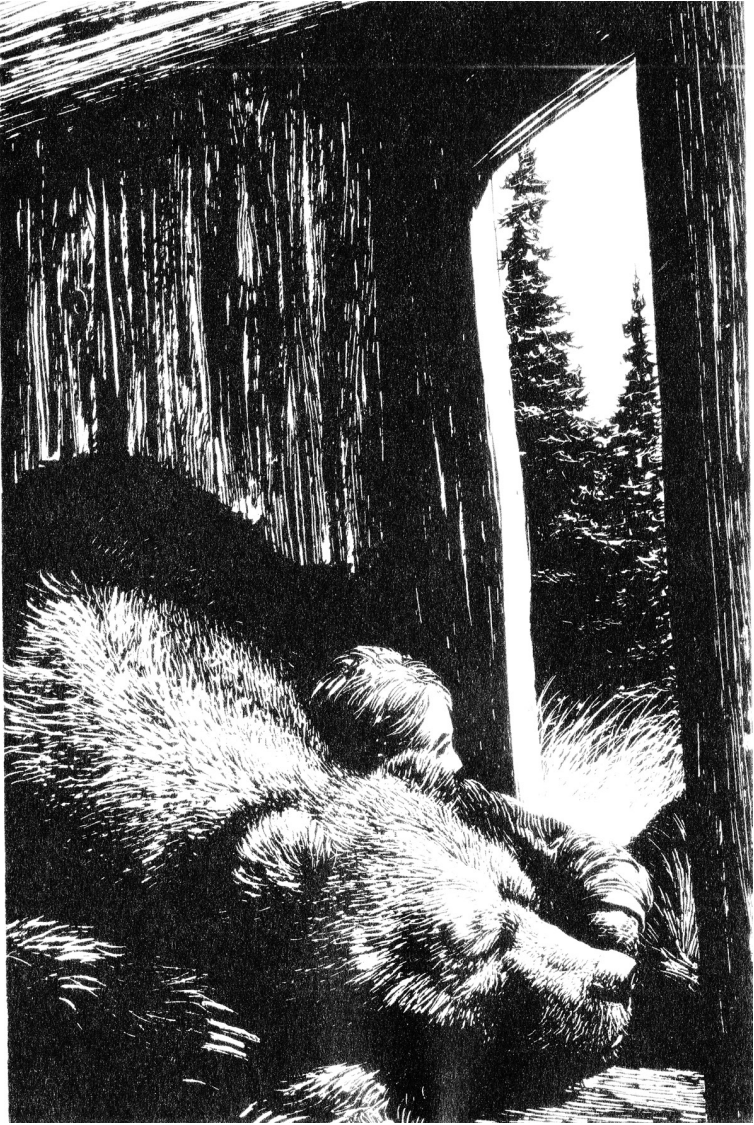
nedenle Fog, ona gülerek sürekli mızızlanan bir yerlinin adını verdi. Adı artık “Mızız Ben”di. Yavru büyüdükçe heybetli bir ayı olacağı anlaşıldı ve ismindeki “Mızız” kısmı düştü.

“Eğer benim olsaydın,” dedi Mark, “seni ovanın ötesindeki dereye götürürdüm. Oradaki otlar neredeyse göğsüme kadar geliyor ve bir sürü kökle diğer şeylerden var. Kayalar da var. Bazılarını kaldırırdık ve altlarındaki tırtıllarla fareleri yerdin. Benim olsaydın...”

Mark, Ben’i görmek için barakaya uğradığı ilk geceden beri kendisine bunu söyleyip duruyordu. Uyumadan önce ve okuldayken sık sık bunu düşünürdü. Birkaç gün önce Ben’e yapacağı ziyareti planladığı için imla dersinden kötü not almıştı.

Okuldan sonra Bayan Taylor, onunla imla dersi hakkında konuştu. Kâğıtları öğretmenin masasındaydı ve öğretmeni, başını iki yana sallayarak onlara bakıyordu. “Mark,” dedi, “heceleme gereken kelimelerin yarısını bile yazmamışsın. Bunları bildiğinden eminim, yani sorun bu değil. Yine dalıp gitmiştin. Son zamanlarda bunu çok sık yapıyorsun. Bir sorun mu var?”

“Ah, hayır,” dedi Mark çabucak, “ben sadece... sadece düşünüyordum.”

Mark, Ben'in güçlü b  r  ne yaslanmıř.

Bayan Taylor nazikçe, “Bahar geldi, biliyorum. Okulun kapanmasına da sadece iki hafta kaldı; fakat dikkatini derslere daha fazla vermeye çalış Mark,” dedi.

Mark, babasına birkaç kez Ben’i satın alıp alamayacaklarını sormayı düşünmüştü. Ayıyı nasıl ihmal ettiğine bakılırsa Fog Benson ondan kurtulacağına memnun olacaktı. Fakat Mark böyle bir imada bulunursa, Ben’i görmeye gittiğini de kabul etmek zorunda kalacaktı. Babasının öfkesi de Mark’ın yüzleşmek istediği bir şey değildi.

Jamie gibi, babasıyla dost olmak istiyordu. Jamie, büyük bir adam olacaktı. Geçen yaz tekneyle denize açılmıştı. Babasıyla Jamie balıkçılık ve tekne hakkındaki sorunları erkek erkeğe tartışırken Mark da onları kıskançlıkla dinlemişti. O, asla bunu yapamayacak, büyük bir adam olamayacaktı. O, babasının öfkesinden, sesindeki sertlikten korkuyordu. Babası bir şeyden memnun olmadığında mavi gözlerindeki bakış, Mark’ın içini dondururdu. Babasıyla bu türden sıcak bir dostluğu asla kuramayacağından emindi. Jamie ise bunların hepsine sahipti. Jamie, Ben’i isteseydi ne olurdu, merak ediyordu.

Mark, yanağını Ben’in kürkle kaplı, taş kadar sert ve geniş alnına sürttü. “Eğer benim olsaydın, seni bir ayı-balığı gibi tostoparlak olana kadar beslerdim. Dünyanın en büyük ayısı olana kadar büyüdükçe büyüdün. Seni